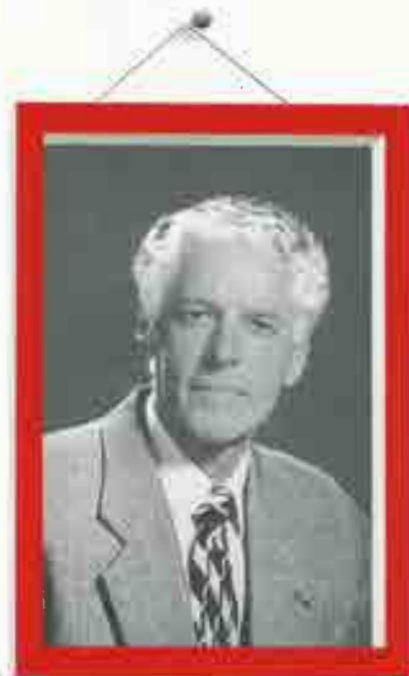

HORSENS- HAMMER ÅRBOG 2013

Indholdsfortegnelse 2013

Farmor fortæller. Af Edith Lydholm 1912-2006.....	3
Billedskærer Astrid Noack. Af Erik Boye 2012	4
Naturens stedbørn. Et besøg på den nye åndssvageanstalt i Vodskov. Aalborg Stiftstidende 1917	6
Barneerindringer fra Bakkerne. Af Martin Holm 1902 – 1995.....	8
En dag på Den Røde Gaard i Vodskov i 1941. Af Alfred Jensen 2002	11
Postkort fra Vodskov. Af Kurt Sørensen 2013	13
Vodskov set fra Luften 1956.....	16
Hjemstavnsforeningens samlinger på Vodskov skole. Af Svend Dam Larsen 2013.....	20
Kirkebrohus. Af Aase Fladkjær 2012.....	21
Baptistkirken i Vodskov. Af Bente & Svend Eli Jensen 2013.....	22
Da Arndt var dreng. Barndommens jul. Af Arndt Hüttel Sørensen 2008	26
Dansegulvet i Grindsted. Af Peter Lindgaard Christensen 2013	30
Oplysninger søges	31

Smed Kristensen: Peter Kristensens Maskinforretning, Langholt 1923.

Farmor fortæller

Edith Lydholm (1912 – 2006) har skrevet følgende beretning til sit barnebarn, Peter, der gik på Vodskov Skole fra 1980 -1990.

Peter har skullet bruge beretningen til et emne om "gamle dage".

Nu skal jeg fortælle lidt om, hvordan det var at være barn i Hammer Bakker for 70 år siden. Jeg blev født i Øster Brønderslev i 1912. Min far og mor fik plads som fodermesterfolk på Engholm, det erindrings jeg svagt. Da har jeg ikke været mere end ca. tre år. Jeg tror ikke, mine forældre har været der i ret lang tid; vi kom i hvert fald til at bo i Gl. Vodskov et stykke tid, før min far købte et gammelt faldefærdigt hus i Torndal. Jeg har nok været fire - fem år dengang. Min far fik hurtigt gjort lidt ved huset, så det ikke regnede ned. Huset indeholdt kun en stue og et køkken. Neden for køkkenet var der stald til en hest og en kø, og der kunne også være en gris.

Inde i stuen var der stengulv, som der blev strøet sand på, efter der var blevet fejlet et par gange om ugen. Møbler var der ikke mange af: to dobbelte senge i forlængelse af hinanden ved den ene langvæg og en slagbænk under vinduet med et bord og tre stole foran samt en kommode i den modsatte ende. Der var også en kakkelovn, og jeg husker, at mor bagte franskbrød i kakkelovnen. Der var godt nok et komfur i køkkenet, men ingen bageovn.

Min mor måtte hente vand til madlavning og vask et langt stykke fra huset, og det var ned for en bakke, så det var jo hårdt at slæbe vandet op ad bakken igen, og vand skulle der bruges meget af, da børneflokkene voksede – vi var efterhånden blevet seks, jeg som den ældste.

Vi kom til at gå i Grindsted Skole, men skolen kan ikke sammenlignes med den skole, der er der nu. Der var fire klasser, og vi gik to år i hver klasse. Der var en lærer, lærer Andersen, og en lærerinde, frk. Pedersen. Tredje og fjerde klasse gik kun i skole hver anden dag, da mange børn jo kom ud at tjene den gang. Jeg kom ud at tjene, da jeg var elleve år for en løn af 30 kroner for en sommer. Jeg havde fri hver anden søndag om eftermiddagen. Jeg husker, at jeg græd mig i søvn, fordi jeg længtes hjem.

Ellers havde vi en skøn barndom, det var fattigt, men frit og dejligt. Legetøj var der ikke noget, der hed, men så samlede vi sten med huller i. Der blev sat en snor i til tøj, og så havde vi heste og køer. Vi havde en dejlig grusgrav, vi legede i, og i skoven legede vi røvere og soldater, byggede huler og klatrede i træer efter skadereder.

Vi havde en god barndom, selv om det var fattigt, gik vi aldrig sultne i seng, men som sagt var jeg kun hjemme, til jeg blev elleve år. Jeg var dog hjemme den vinter, jeg gik til præst, for man kunne jo ikke gøre gavn for føden nogen steder, når man både skulle gå i skole og til præst.

Huset i Torndal malet af Carl Nielsen.

Efter konfirmationen kom jeg i huset hos sagfører Olesen på "Møgelbjerg" i Vodskov, men Hammer Bakker eller Vodskov er ikke, som det var dengang. Bakkerne var for eksempel hede, så man kunne se fra den ene bakketop til den anden. Nu er der skov, hvad jeg synes er en skam, og Vodskov var en lille by med nogle få huse ved stationen. Skolen og kirken lå næsten alene på det, der nu hedder Kirkevej. Skolen bestod dog kun af en enkelt bygning.

Jeg hentede sagfører Olesen hver aften ved femtoget med hunden Fenris. Så gik vi gennem skov hele vejen til "Møgelbjerg", som villaen hed. Nu

er der jo huse over det hele, og skoven er væk. Jeg husker, at når det blæste, mens vi gik hjemad, sagde sagføreren tit: "Det blæser i nordens skove, det bruser fra dyben hav." Men alt forandrer sig!

Det var så nogle spredte træk fra min barndom, som jo ligger milevidt fra den barndom, børn har i dag. Dog er jeg ikke sikker på, at jeg ville bytte. Vi lærte i hvert fald at være nøjsomme og glade for lidt. Det er godt nok, det er blevet andre tider, men der er et gammelt ord, der siger, at for lidt og for meget fordærver alt. Jeg tror ikke, der er ret mange i dag, der er glade for lidt. Der skal mere til.

Billedskærer Astrid Noack

Bag træskærerarbejdet på Vodskov Kirkes altertavle gemmer sig en gribende personhistorie:

Af Erik Boye 2012

Astrid Noack var en pige fra Ribe, der tegnede meget. Da hun skulle ud at tjene, tog hun til København, hvor hun arbejdede som dekorationsmaler på Alumina, Københavns Fajancefabrik. Astrid blev optaget af gamle træskærerarbejder på Nationalmuseet og Kunstindustrimuseet. Hun tegnede dem af i fritiden. Når hun altså ikke passede børn hos Ida og Rudolf Rud-Petersen. Det var Rudolf, der foreslog hende at komme i billedskærerlære på Vallekilde Højskole.

Astrid Noack kom til Vallekilde i 1906. Her mødte hun Niels Larsen Stevns, der selv var uddannet som billedskærer i 1880'erne. Astrid så søljer og søjlehoveder på Vallekilde, som Niels havde skåret. Det var historieundervisningen på Vallekilde, der gav Niels lyst til at blive historiemaler. Forstander Ernst Trier skaffede ham kontakt med Joakim Skovgaard og arkitekt P.V. Jensen Klint. Niels boede hos Jensen Klint allerede i 1884-87, mens han gik på teknisk skole for at lære at tegne. Det var altså i

miljøet omkring Vallekilde, at Astrid blev venner med de andre kunstnere, som kom til at arbejde med Vodskov kirke.

Billedskærer Hans Olsens værksted i Vallekilde. Astrid Noack er nr. 4 fra venstre. Trykt med tilladelse fra Holstebro Kunstmuseum.

I 1906 havde Vallekilde sommer- og vinterhold. Billedskæring foregik om vinteren, hvor karlene gik, så Astrid blev den eneste pige på karleholdet. Derfor kom hun til at bo privat hos billedskærer Hans Olsen. Vallekilde Højskoles foredragssal blev udsmykket med billedskærerarbejde 1907-1908. Det har Astrid sikkert hjulpet med. Udenfor undervisningen var hun ikke meget på højskolen, men gik lange ture med sin pibe eller besøgte forstanderfamilien. Hun besøgte også arkitekt Ivar Bentsen i Holdbæk, der var elev af Jensen Klint.

Hos Ivar Bentsen mødte hun arkitekt Harald Nilesen, der har skrevet om sit møde med Astrid:

En morgen, mens jeg endnu nød min pibe, kom en ung pige ind på tegnestuen og sagde: "Go-måren" og satte sig overfor mig ved tegnebordet. "Jeg hedder Astrid", sagde hun med et nik, jeg rejste mig, bukkede og sagde "Harald", for at være ligeså kortfattet. Vi kikkede på hinanden. "Du ryger," sagde pigen og halede en godt tilroget shagpipe op af sin taske. "Kan du gi et stop?"

Om sommeren lå undervisningen stille, og her fik Astrid så til opgave at skære altertavlen til Vodskov kirke.

Foto: S. Dam Larsen.

Først skar Astrid to modeller efter Jensen Klints tegning. De findes nu på Skissernes Museum i Lund. Men hvor foregik skærearbejdet med selve altertavlen? Det var normalt at sætte et værksted op på stedet, men faktisk ved man det ikke. Måske har hun stået og snittet, medens Rud Petersen og Nils Larsen Stevns malede bag hende? Så har vennerne rigtig hygget sig. Hun må have begyndt at skære senest i foråret 1908 for at nå det. Men altertavlen er næsten 5 meter bred! Måske er hun begyndt allerede i 1907. Men da var byggeriet først lige begyndt. Hvorom alting er: Ved kirkens indvielse på Trinitatis søndag 1909 var altertavlen færdig og monteret.

I 1912 er Astrid med til at skære glorieerne til figurer i loftet i Viborg Domkirke. Efter arbejdet

der, flyttede hun til København og arbejdede med restaurering for Nationalmuseet. Hun fik værksted i det gamle Frederiks Hospital (det nuværende Kunstindustrimuseum i Bredgade)

Efter 1. verdenskrig ville mange kunstnere gerne til Paris. Astrid Noack tog af sted 1920. Hun var ludfattig og måtte tage arbejde som hushjælp, skære paraplyhåndtag o.s.v. for at overleve. Hun blev gravid og fødte en dreng. Astrid fik eget atelier i Rue Francois Guibert nr. 8. Hun var stolt og havde svært ved at modtage hjælp fra kollegerne. En kvinde i kvarteret passede hendes lille Stefan om dagen. På et tidspunkt overlod hun ham til et børnehjem, hvor han senere fik mæslinger og døde halvandet år gammel. Hun følte sig svigtet af Gud og blev ateist. 37 år gammel kom hun ind på billedhuggerskolen Maison Watteau.

Astrid med sønnen Stefan. Paris 1922. Trykt med tilladelse fra Astrid Noacks Legatfond.

1932 vender hun tilbage til København og får igen kontakt med Rud-Petersen. 1936 får hun atelier i en hestestald i gården til Rådmandsgade 34 på Nørrebro og kommer ind i et roligt arbejdsforløb. Atelieret eksisterer stadig, og aktiviteter udvikles for tiden omkring det: <http://astrid-noack.dk/> Det er her, hun

modellerer skulpturen af Anna Ancher, som kan ses udenfor Skagens Museum. Og det er her, hun skærer "Det korsfæstede menneske", som ender i munkenes sovesal på Løgum Kloster. Krucifixet blev kasseret af kirken, der havde bestilt det, fordi Jesus er uden lændeklæde.

Kilde: Hanne Pedersen og Hanne Pedersens bog: Stærkere end livet. Astrid Noack 1888-1954.

Naturens stedbørn

Aalborg Stiftstidende. 4. august 1917

Interiør fra et af opholdskamrene.

Et besøg på den nye Åndssvageanstalt i Vodskov Hammer Bakker! Der er vist ikke mange heroppe, som ikke kender Hammer Bakker og har hørt en stump gammel historie derfra. Vi skal ikke fortælle om det gamle, men om det ny. Bakkerne er kommet til at huse:

En Åndssvageanstalt

Den ligger så lunt inde imellem bakker, der er dækket med den underlige blanding af nåle- og løvskov, som beplantningen derude er. Langt ude i landet mod syd ser man Anstaltens rødgyldne tage lyse op mellem alt det mørkegrønne. Mange fremmede gætter på, at det er et slot, som en eller anden rigmand har bygget derude i ensomheden, men ak nej. Bygningens beboere er ikke silkeraslende, juvelglimtende damer med tilsvarende herrer, det er naturens stedbørn, mennesker, som fra fødslen var fordømt til åndeligt mørke.

Efter statistikken har Danmark 5000 åndssvage, hvoraf anstalterne indtil nu kun kan huse ca. 2000. Men med den nye anstalt i Vodskov og med udvidelser andre steder vil man komme op på et tusind mere.

Vodskov anstalten skulle være færdig i fjor efterår, men blev det på grund af forskellige vanskeligheder ikke. Først i dette forår blev den taget i

brug. Og nu forleden var undervisningsminister Kejser Nielsen, professor Keller, departementschef Aagesen og kontorchef Lehmann, alle med damer, derude sammen med sagfører Olesen, der jo ejer Hammer Bakker og har skænket anstaltens grund, læge Andersen, Asaa, og Niels Martin Jensen, Øster-Hassing. Der var ingen egentlig indvielsesfest, men det var den officielle åbning af Anstalten, der allerede i marts blev taget i brug.

Vi aflagde i forgårs et besøg derude, hvor Anstalten byder os velkommen til og viser rundt i det store kompleks.

Lægeforsøger, frk. Bodil M. Hjorth.

Bygningen er opført af håndstrøgne, røde sten og har to etager og en manzardetage. Vi går med frk. Hjorth gennem de linoleumbeklædte gange og ser ind på værelserne. Et enkelt har 9 senge, ellers er 4 og 6 det almindelige, de fleste steder er der kun lige senge, på nogle enkelte værelser hænger der

billeder på væggen, det er de flinkeste af patienterne, der får lov til at give deres værelse lidt mere personligt præg. Frk. Hjorth viser os ind i et lille værelse med dobbelte vinduer.

Det er Straffecellen,

siger frøkenen og smiler, da vi ser os om efter jerngitter og andre strafferedskaber.

Nej, der er intet jerngitter, men frøkenen slår hårdt med en nøgle mod en vinduesrude, disse er af tykt glas, og cellen er sikker nok. Det kan jo ske, at nogle af patienterne bliver urolige og må isoleres, men for de åndssvage er sådan noget som jerngitter unødvendigt. Det er nok for dem at vide, at de er indespærret.

Vi møder nogle patienter på gangene, ældre kvinder med de åndssvages sløve præg.

-Ja, det er mærkeligt, siger frk. Hjorth, da vi sidder i hendes hyggelige lejlighed ved kaffen, - eller rettere det er ikke mærkeligt, men de fleste af patienterne er grimmere end mennesker i almindelighed.

- Hvor mange patienter har De?

Der er nu 64 her på asylet, alle sammen kvinder i alderen fra 15 til 58 år. Og så er der 4 ”drengene”, som vi kalder dem, skønt de er mænd, nede hos gartneren. Om 14 dage får vi imidlertid 25 mænd, der skal bo i den nye bygning, nede i skoven. Men det er jo kun en lille begyndelse endnu, senere skal vi have en børneafdeling, som der trænges meget hårdt til. Der er ingen pladser ledige, og derfor må mange børn, der ikke er egnede til skoleundervisning gå og vente hjemme indtil de kan komme hertil. Bygningerne her er bygget på statslån på 220.000 kr. Grunden er jo givet af sagfører Olesen og er på 250 tdr. land, så jeg føler mig jo egentlig som godsejer. Det er så meningen at udvide periodisk, indtil videre op på de 600 patienter, som er bestemmelsen. Og når vi nu får mændene, så skal de på skovhugst, vi trænger heldigvis til at få hugget noget. Senere skal vi også have en avlsgård, jorden skal opdyrkes, men det er alt sammen endnu kun fremtidsmusik.

- Fortæl os lidt om Dem selv.

- Mig selv, ja hvad skal jeg fortælle.

Jeg er sønderjyde,

født i Langetved. Kom på Askov Højskole, var der to vintre og læste imens til præliminæreksamen, blev så student og medicinsk kandidat 1904. Straks derefter kom jeg til Brejning, hos prof. Keller, var så på Sct. Hans ved Roskilde og kom tilbage til Brejning, hvor jeg har været 9 år. Derfra kom jeg hertil, og her er jo nok at tage sig til. Jeg er både læge, bestyrer og forstander.

- Har De ellers ikke begået noget – skrevet f.eks.?

- Nej, kun i vort tidsskrift, men jeg har rejst en del i Tyskland, Finland og især i Amerika for at studere åndssvagebehandling.

- Og hvor fandt De den bedst?

- I Amerika naturligvis, de store anstalter er ganske udmærkede.

Nede i en af opholdsstuerne ser vi et lille glimt af de åndssvages daglige liv.

Det er badedag. De åndssvage skal hjælpes med alt, kan ikke selv, og et par unge plejersker er i færd med at frisere. De flestes ansigter er et smil, da de ser frk. Hjorth. De pludrer løs med hende, som børn, meget små børn, og hun snakker igen. En går med en strikkestrømpe, andre sømmer lagner, de fleste bestiller ingen ting og kan det ikke. –Inde i en anden stue, hvor patienterne er meget dårligere, lyder der nu og da uartikulerede hyl fra krogene. I en liggestol ligger en pige, der nu og da har voldsomme krampeanfald. I foråret var det engang så voldsomt, at begge hendes lårben knækkede midt over ved muskelhæftet.

- Pas på hende der, siger frk. Hjorth og peger smilende på en ?? med en meget stor mund. Hun omfavnede Kejser Nielsen forleden.

På hug henne i krogen sidder en lille pige, der er både åndssvag, sindssyg og blind. Stakkel. En anden er også blind og sidder og døjer i en kurvestol. En tredje har et meget stort hoved, kulsort hår og gul ansigtsfarve.

- Hvad er det, du ligner? spørger frk. Hjorth hende.

- En japaner, svarer pigen og ler uhyggeligt.

Hun, som næsten alle de andre, taler meget utydeligt. Hun har vældige lædervanter på begge hænder, fordi hun ellers altid vil pille sig i næsen og rive sig til blods. Alle er de lidt, nogle meget deforme.

Henne ved et bord sidder en sød ung pige, en plejerelev. Nu og da rejser hun sig og hjælper et af "børnene" med et eller andet, klapper dem, smiler til dem.

- Hvor kan en ung pige leve mellem dem dag efter dag, spørger vi, da vi står udenfor.

- Ja, det samme spørgsmål har jeg gjort mig selv så tit, svarer frk. Hjorth, men – sagen er jo, at man efterhånden kommer til at holde af de stakler. Sådan er det gået mig selv.

Vi går gennem køkken og vaskehus, her arbejder også nogle af de åndssvage, de bedste af dem.

Frk. Hjorth følger os ned gennem skoven og fortæller om det daglige liv.

- Men, afbryder hun, er her ikke dejligt? Og jeg er glad ved, når folk kommer her ud i skoven og i lyngbakkerne, men jeg ville gerne, om de ville spørge mig, om de må, for det er jo vort private eje, og kunne De ikke skrive, at de besøgende ikke må kaste madpapir i skoven.

Jeg vil tænde en cigaret, men stopper op, da frøkenen smilende fortsætter: Og der må ikke ryges på Anstaltens grund. Det holder jeg strengt på. Tænk, hvis en uforsigtigt kastet tændstik tændte ild. Vi ligger midt i skoven, vi var alle fortabte.

Vi forlader frk. Hjorth med alle gode ønsker for den store, gode virksomhed, der er begyndt under hendes ledelse, og som i hendes hænder er vel faren.

Per Pen.

Barneerindringer fra Bakkerne

Af Martin Holm 1902-1995, med tegninger af Carl Nielsen (Gartner Karl- se årbogen 1991).

Martin Holms bedsteforældre på morens side boede på Brødland i Hammer Bakker.

Mange gange, når jeg kører fra Lisbeth Sørensen, Bragenholt, hvor jeg hver dag skifter hønsenes vand og giver dem grønt affald, som jeg får hos købmand Nygaard, så for ikke at komme for tidligt hjem, tager jeg op over Brødbakken til Kinnerup og gennem Uggerhalne og Grindsted. Så svinger jeg op over bakkerne mod Brødland. Da sagtner jeg farten, da strømmer barneminderne imod mig.

Først ligger "Højhuset" gemt mellem granerne, der boede Høj-Marie, så kommer Silke-Lines, hvor vejen drejer ned mod Hammer Kirke; der kan man endnu ane et dige, som min far har sat, før han kom til sagfører Olesen; så ligger der 2 huse – Torndal til højre og så et til venstre, som sagføreren lod opføre af sten fra et hus i Nørresundby. Aage Ersted kørte dem derop.

Torndalhus.

Gården Torndal har ligget til højre. Jeg kan huske, der var lys i vinduerne, når vi gik forbi. Som børn gik vi jo på bare ben til Grindsted købmand efter varer.

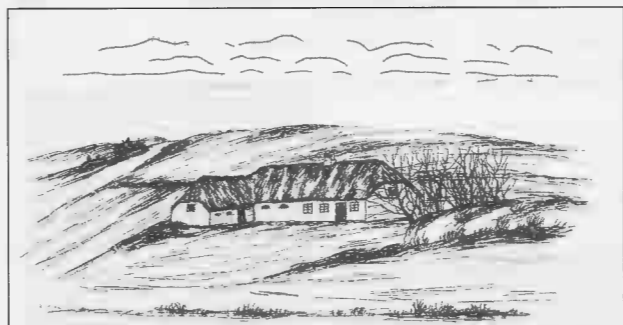

Gården Torndal.

Nu er vi nået til Brødland Sø, hvorom der går mange sagn, så op ad bakke til oven, ind på P-pladsen og se os om. Her boede til venstre Niels Martinus og Dorte Marie, som flyttede til Sulsted og fik brødudsalg. Så skimter vi til højre sagføreren mindsten mellem granerne; et lille dige viser, hvor møllerens hus lå. Det husker jeg, når mændene gik ind og spillede kort. Møllen, som sagføreren lod sætte, brændte ved lynnedslag. Så ser vi Kik-Julius' hus, og til venstre Kik-Jens Peters. Ham husker jeg, når han kom hjem med hatten ned i panden og en rød næse. Hans kone sagde: "Om vi finder ham død, så vil vi ha' fest." Og det skete - han frøs ihjel, men da græd hun.

Ser vi mod syd, er der en række buske. Det er østsiden af min Bedstefaders, Niels Hastrups have. Der plukkede vi stikkelsbær som børn. Når han gik til Horsens med en 10-liters stendunk med øre i, stak han et reb i øret, dunken i en sæk og så op på ryggen. Når Dorte Marie så det, sagde hun: "Nå, ska do så ostej mæ di gris?" (*Nå, skal du så af sted med din gris/brændevinsgris*)

Niels Hastrups Gaard.

Det var jo altid, når de gik ledige, for de harpede grus, så spillede de kort, og der var altid kaffe-punch på bordet, og nogle var ikke så mådeholdne. Slap pengene op, blev de ofte sure, og det hændte, de røg i totterne på hinanden.

Jeg kan huske, min Bedstemoder en dag sagde: "Der skal være stort skrald hos Julius". Det blev der også. Pæls-Lars Peter, som boede et stykke vest i et hus, som kaldtes Pæls-huset, fordi der var en pæl til at binde hesten ved, og nok også

en pæl (pægl snaps) til at slukke tørsten med. Lars Peter kom med violinen, Tjaalen, som de kaldte den. Han var i træsko og dansede rundt og sang, mens han spillede. Mor havde mig på armen, og blev hun budt op til dans, sad jeg i vinduet imens.

Jeg var i sommer oppe at hente noget glammelt jern (på Brødland), og da jeg fortalte dem om dette, sagde manden: "Så skal De sandelig også med ind og se, om De kan kende det igen." Han vidste ikke, at der havde ligget et hus sønden for. Jeg husker også, da Anna Katrines hus, som lå vesten for, brændte. Det stod i lys lue, og folk kom løbende med spande. Et kvarter efter stod kun murene tilbage. Så lå der et hus lidt sydligere, som nu er en firkant af store graner. Her boede Randersbo-Cille. Hun flyttede siden til Vestbjerg i det lille, gule hus ved vestsiden af landevejen. Det er gammelt og stråtækt.

Engang var minister Stauning på besøg hos sagfører Olesen. Han fortalte da, at han havde fået hendes hus for et par briller, hvortil Stauning svarede: "Vær De glad for, at De først gav hende brillerne bagefter."

Længere mod vest lå et hus, hvor der boede en kvinde - Aalborg-Ane - hun havde lavet til karte-gilde, bagt kage og havde haft stærk ild på. Hun gik i seng, ilden blussede op, og hun brændte inde.

Jeg glemmer at fortælle, at Pæls-Lars Peters kone, Trine, hun kørte til torvs i Nørresundby. Hun havde en søn, der hed Kristian; han kørte hver dag til Kinnerup Mejeri med en tohjulet vogn med deres sødmælk. Han var åndssvag, talte dårligt. Engang han var ene hjemme, hængte han sig i en krog i loftet. Han havde vendt alle billederne af dem, som var levende, med glasset nedad (indad?). Jeg var en morgen med Fader på vej derop, da vi mødte nogle kvinder: Jølbo-Karen, Løv-Marie og Pæls-Trine. Hun græd og sagde: "Ved du, at min dreng har hængt sig?" Han havde trukket alt tøjet af; der hængte et kors med Jesus, så de mente, han ville ligne ham.

Går vi over Dødbakken sønden for Niels Hostrups hus, så lå Skræddervolles ejendom der i dalen og videre, så kom vi til Jølbo-Karens hus. Så til højre, der lå Løvhuset. Der boede Løvmanden, han var gammel. Hans søn, Kræn Otte, som de kaldte ham, han havde nr. 8 som soldat. Hans kone hed Marie (Løv-Marie).

Bjerregrøn (Bjerregrav).

Går vi over bakken, ligger Bjerregrøn, hvor Lars Bjerregrøn og Met-Marie boede, og længere vestover ser vi Østerbæk. Videre i læ af bakken Niels Larsen. Over for ham en hustomt, så over bakken, da dukker Mors-Peters sted op, så Hjørring-

Kræns, Hans på Bakken. Han var skeløjet. Hvis børnene lavede sjov foran ham, så han det ikke, men bagved skulle de passe på. Sagfører Olesen kaldte ham "Vindpusteren", fordi han åndede ud. Derimod kaldte han Hegel Anders Peter "Vindslugeren".

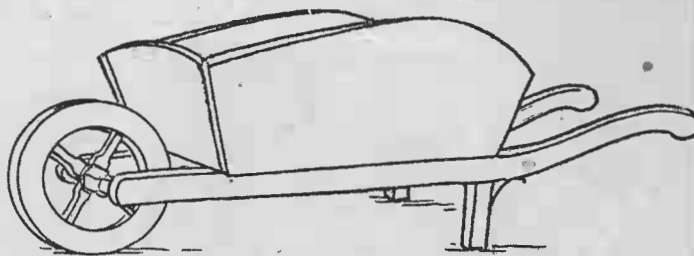
Går vi videre mod Østbjerg, ligger der et træhus. Det er en barak fra tyskertiden. Der boede Godtfred. Et stykke videre ligger Spejderhytten. Så ser vi Østbjerg, en gammel ejendom, som Hedeselskabet ejer.

Der er for resten en historie om en fødselsdag. Det var Jølbo-Karens mand Poul, som holdt fødselsdag. Hans søn Niels tjente på Vang. Han passede hingsten, en stor, flot jydsk hest. Den kom Niels ridende på. Den var for høj til døren, så gravede de under trinnet, og så stod den, til festen var forbi. Niels havde som gave en flaske brændevin. Da han skulle tilbage, var hingsten vild og ustyrlig. Niels tog en god skrå, trak huen ned i panden, sprang op på dyret, og af sted fo'r den. Længe stod de og lyttede, til hovslagene døde bort, så ind i seng. Kl. 4 næste morgen gik Gølbo-Povl til Langholt Hovedgaard, hvor han passede møllen. Man kan endnu se en vold, hvor møllen stod.

Fra: Min første Læsebog 1938

Her staar Jens
Jensens Hjulbør. Den
fer pæn og ny ud, og
den er da heller ikke
ret gammel. Den Dag

Smeden kom med den, fatte Jens Jensens Hans sin
lille Søster op i den og førte hende et langt Stykke
hen ad Bejen. Lille Trine lo og var nok saa glad.

Prøv at læse de gotiske bogstaver. Se evt. facitlisten side 12.

En dag på Den Røde Gaard i Vodskov i 1941

Fra Vodskov Avis 11. december 2002.

Vodskov Avis har fra 87-årige Alfred Jensen, Fjordskrænten 12, Vodskov modtaget en personlig beretning om en arbejdsdag i 1941 på Den Røde Gaard i Vodskov. Alfred Jensen fortæller med egne ord om arbejdet på gården, mens han var ansat ved den lokale muremester "Muretinus". Det var dengang, næsten alle havde øgenavne.

Alfred Jensen, 87 år, fortæller med egne ord om en arbejdsdag i 1941 på Den Røde Gaard i Vodskov.

Jeg gik forleden en tur til Den Røde Gaard og kiggede ind af porten, ikke en lyd af brægende får ellers køernes brølen. Ingen lyd af liv. Så kom jeg i tanker om, da jeg i sin tid arbejdede for "Muretinus".

En dag sagde han: I morgen skal vi op på Den Røde Gaard, de skal have en ny skorsten og ovnen repareret. Sådant en ovn har du aldrig set. Du har nok oplevet en del, men aldrig det, du oplever på Den Røde Gaard.

Nå, vi startede om morgenen, det var i 1941, og blev budt velkommen af Thorvald og Maren Petersen, som tog imod os og sagde: Ham der er vel din håndlanger, hvad hedder du?

Alfred, sagde jeg.

- Nu skal vi se, hvad vi skal have lavet, skorsten og ovn skal repareres, og så skal vi have bygget et nyt hønsehus. Vi skal lige se, hvordan det skal være, jeg har sat nogle pinde op, så I kommer ikke herfra lige med det samme, sagde Maren.

Det var hende, der førte ordet. Og nu vil jeg lige fortælle om familieforholdet.

Maren var gift med Peter Petersen. De fik Thorvald, der fandt Johanne, og sammen fik de Holger. Det er familien, som jeg kender den. Vi var så i fuld gang med arbejdet forskellige steder i laden, Holger, "Ringer-Anders" og Krestian. Krestian havde været i manufaktur-lære i Vrendsted, men det ville ikke rigtigt lykkes for ham. Det kunne han ikke glemme. Så fik han navnet "Manufaktur-Krestian".

Spisetid

Så ringede Maren med klokken. Vi skulle spise til middag. Jeg tog så min cykel og skulle til at køre. Hvor skal du hen, råbte Maren, du sætter dig bag ved hjorddrenge, det er din plads ved middagsbordet. Så kom der et meget stort fad med kartofler og sovs i en gryde samt et fad med flæsk. Vent lidt, sagde Maren. Holger, hvor er Manufakturen, hent ham. "Ringer-Anders", du kan godt blive siddende. "Ringer-Anders" skottede hen til ladeport. Og ud kom "Manufakturen" og Holger.

- Jamen, du sagde jo selv, at du kunne komme ud af det riveskaft, når det var sat ind i ærmet og ud gennem det andet ærme, lød det. Nu kunne "Ringer-Anders" ikke lade være med at grine lidt. En pige hviskede til Maren, at ham "Manufakturen" altid har drillet hende, så det havde han godt af.

Johanne, du må hellere stege en pandefuld flæsk til, der må ikke være for lidt. Holger, når du har holdt middag, vil du så ikke køre ned til slagter

Horsens-Hammer Årbog

Edvard, vi skal have to grise slagtet. Vi må hellere slagte et lam også. Holger, har du set "Tjønnet"? Det var "Tjørn Anders Peter". Han fik det flotte navn, da der var fugleskydning. Han blev altid hamrende fuld og faldt en gang over i en stor tjørnebusk. Det varede flere dage for Julius, Line og husholderen at få pillet alle de tjørn ud af ham.

Holger svarede: Nej, jeg har ikke set ham.

- Jeg må hellere gå over med nogle kartofler og lidt flæsk, sagde Maren og tog hovedklæde på og kiggede lidt på flæsket og kartoflerne. Hun tog så et par store stykker flæsk og kom oven i. Et bevis på, at godheden stod i højsædet. Det gjaldt hele familien i Den Røde Gård.

Den Røde Gaard i Gammel Vodskov er også i dag et af byens kendteste bygningsværker og ligger smukt i udkanten af Hammer Bakker.

Så blev der arbejdet

Så oprandt dagen, hvor vi skulle i gang med hønsehuset. "Murertinus" og jeg startede med vinkler og satte snore på. Så kunne jeg begynde at grave render, der skulle fyldes op med cement og grus. Vi havde ingen maskine, så vi måtte blande på en plade med hver sin skovl, seks gange inden det var godt nok. Da vi var i fuld gang, kom Jessen, der var kunstner og billedhugger. Han sagde ikke engang "til lykke med arbejdet", det var ellers en hilsen, vi brugte ude på landet. Nej, han sagde: - I ødelægger Den Røde Gård, vores enestående

kultur, den flotteste gård i hele Vendsyssel. Og så bygger I et hønsehus i den allerfineste vinkel på hele gården. Jeg vil snakke med Maren. Dette skal ikke finde sted, og han rev sig i håret og råbte: -Et hønsehus, et hønsehus..

Vi troede, han var blevet tosset!

Lidt senere kom William Jessen, Maren og Thorvald.

- Hvorfor vil I bygge et hønsehus på det flotteste sted på Den Røde Gård? Hvorfor det? I kan da ikke bygge et hønsehus her! I kan da bygge oppe i skoven, sagde Jessen.

Men nu trådte Maren til og sagde:

- Er Den Røde Gaard din, eller er det vores? Hønsehuset skal være der, hvor det er sat og det skal være sådan, at jeg kan gå ud og samle æg ind, så vi kan få æg til morgenmaden, så farvel William Jessen...

Artiklen er bragt med tilladelse fra Vodskov Avis. I dag – 2013 – ejes "Den Røde Gaard" af Holger Andreasens søn Niels Andreasen (Red.)

Jens Jensens hjulbør

(fra s. 10)

Her står Jens Jensens hjulbør (trillebør). Den ser pæn og ny ud, og den er da heller ikke ret gammel. Den dag smeden kom med den, satte Jens Jensens Hans sin lille søster op i den og kørte hende et langt stykke hen ad vejen. Lille Trine lo og var nok så glad.

Postkort fra Vodskov

Af Kurt Sørensen, Silkeborg

At samle på frimærker og postkort er en hobby man kan blive noget så alvorligt bidt af, paradoksalt nok starter de fleste med at samle materiale fra hele verden og ender til sidst med kun at samle et enkelt smalt område. Når det gælder postkort, samles der oftest på et område man har et særligt forhold til, af enten privat eller arbejdsmæssig karakter.

Mit forhold til Vodskov går tilbage til barndoms- og ungdomstiden i byen fra 1949 til 1969, derfor blev postkort fra Vodskov det naturlige valg, og arbejdet med to af disse postkort beskrives i denne artikel.

Inden det blev en mani, lagde jeg, når det en sjælden gang dukkede et postkort op, det til side. Da antallet ikke længere kunne tælles på en hånd, kunne det kaldes en samling, og herefter gik jeg målbevidst efter flere postkort fra Vodskov. Egentlig forventede jeg kun at finde en 15-20 forskellige, for Vodskov og omegn var i gamle dage, på grund af størrelsen, nok ikke noget at "skrive" hjem om, men i takt med, at bunken voksede, blev interessen for at få postkortene beskrevet og sat i system større.

En dag erfarede jeg, at Horsens-Hammer Hjemstavnsforening annoncerede med, at de havde en udstilling på Vodskov Mølle, og i den forbindelse ville de bl. a. fremvise nogle gamle postkort fra byen, derfor kørte jeg fra Silkeborg til Vodskov, dels for at prale med mine postkort og dels kigge nærmere på dem jeg eventuelt ikke havde i min samling. Vel ankommet til Møllen, erfarede jeg, at foreningen ikke havde taget postkortene med og annoncen fejlagtig var et genbrug fra en tidligere udstilling samme sted. Efter jeg havde tilgivet bestyrelsen og var blevet medlem af Horsens-Hammer Hjemstavnsforening, er det med deres og andre hjælp, lykkedes mig at regi-

strere godt 100 forskellige postkortmotiver og flere kommer helt sikkert til.

Da nogle af de gamle postkort har fortløbende numre, kan det med stor sandsynlighed forventes, at der ligger flere ukendte motiver og venter på at se dagens lys. F.eks. blev der for godt 100 år siden, i 1909, udgivet en serie på mindst ni postkort fra Vodskov. Fra denne serie, har jeg registreret tre postkort, et med serienummeret 09-5192 og to stk. med hhv. serienumrene 09-5199 og 09-5200, hvilket indikerer, at postkortene fra 09-5193 til og med 09-5198 sandsynligvis må være med motiver fra Vodskov. På samme måde, kan der med stor sandsynlighed, findes flere postkort hvor der i dag er "huller" i serienumrene.

Når et nyt postkort dukker op, bliver det registreret, og motivet forsøgt dateret og lokaliseret. Selv motiver fra datidens lille hyggelige lands- og stationsby kan give anledning til hovedbrud. Er motivet en enkeltstående bygning, kan den i dag være bygget om til ukendelighed eller i værste fald være revet helt ned. At stedfæste motiver f.eks. af kirken kræver ikke det store atlas, men som jeg vil komme tilbage til i denne artikel, kan et postkortmotiv alligevel volde besvær og kræve, om ikke en globus så dog internet og Google Earth, men til gengæld gør det samleriet ekstra spændende og udfordrende.

Postkort: Fire vinduer i facaden og en villa i horisonten.

Ved hjælp af andre postkortmotiver og et tilfældigt fund af et gammelt indrammet luftfoto på en

væg, blev huset bag det hvide stakit efter et stort detektivarbejde til sidst identificeret. Oftest skal der fokuseres på den del af motivet, der er mindst iøjnefaldende, i dette tilfælde, genkendes til højre for huset en patriciervilla, sagfører Olsens gamle privatbolig, men fra hvilken vinkel villaen ses, kan ikke fastslås, men huset med de fire små vinduer, må naturligvis ligge et sted i byen, hvor villaen kan skimtes næsten parallelt med højre side af gavlen, men vender husets have og stakit ud mod vejen eller bort fra den, således at vejen ligger ”bag” huset, skal også tages med i betragtning, da der ikke på billedet ses nogen indgang til huset, men skuret til venstre bag huset, antyder at det er facaden mod vejen man kan se.

Gl. Vodskov blev straks udelukket, da ”Kirkebakken” ville dække for udsynet til patriciervillaen. I Vodskov by, kunne huset ved første øjekast være placeret på både Vodskovvej, Kirkevej, Langbrokrovej, Granlunden og måske Drøvten.

Lidt efter lidt blev alle andre veje end Vodskovvej udelukket. Vodskovvej er en af de få veje i byen, der pt. kan ses i Googles Street View, og vejen blev gennemløbet hus for hus. Da ingen bygninger havde de fire facadevinduer som jeg eftersøgte, måtte postkortet indtil videre henlægges som uopklaret.

Lufifoto: I midten, Vodskovvej 61 med fire facadevinduer.

En dag besøgte jeg byens grand old man, Jes Tyrrestrup, han havde et luftbillede af Vodskov fra 1956 hængede på væggen. (Se midtersiderne). På dette snart 60 årige gamle luftfoto, kunne stort set alle facaderne på Vodskovvejs nordlige side ses,

og banko, Vodskovvej nr. 61 havde fire vinduer i facaden og formen passede, og ikke nok med det, huset på postkortet var Jes Tyrrestrups fødehjem, ikke et øje var tørt. Huset med de tre damer bag det hvide stakit var identificeret, hvilket jeg straks fik offentliggjort på min hjemmeside www.vodskov-posthistorie.dk og Horsens-Hammer Hjemstavnsforening fik det også noteret i deres arkiv, da postkortet tilhørte dem. Tilbage i Google Street Views kunne jeg konstatere, at i forhold til luftbilledet er de fire vinduer i dag lavet om til to, derfor genkendte jeg ikke huset første gang jeg ledte på nettet.

Efter et par måneders tid, kiggede jeg atter på postkortet, noget passede ikke, et nyt tjek i Google Earth afslørede, at man umuligt i den ende af byen kan skimte sagførerens villa langs husets højre gav. Skuffet måtte jeg starte forfra og gennemgik atter husene i Google Street Views. Nu kiggede jeg i stedet på husets form, her viste det sig at Vodskovvej nr. 29 kunne være et godt bud, antallet af vinduer stemte ganske vist ikke, men huset kunne være bygget om. Et nyt tjek af Vodskovvej 29 i Google Earth viste, at huset og sagførerens villa indbyrdes placering passede fint med postkortmotiv. Senere skulle det vise sig, at det heller ikke denne gang var det rigtige hus jeg havde fundet.

Postkort: Øverst t.v. fire vinduer i tredje hus fra venstre.

Jeg kan huske fra min barndom i Vodskov, at der var flere hvide huse på samme side som møllen, men på to postkort i min samling fra samme periode i 50'erne, kunne ikke anvendes, da vinduerne var dækket af træer og buske.

På Jes Tyrrestrups luftfotografi var der i første omgang heller ingen hjælp at hente, da der ikke nede omkring Møllen var et hus med fire facadevinduer. På et gammel postkort med tre motiver fra Vodskov, ses fire hvidkalkede huse på række, hvoraf det fjerde er placeret med en lidt større afstand til nabohuset end mellem de tre øvrige. Et nærmere eftersyn viser, at et af husene har fire vinduer. Omtalte kombination eksisterede på Tyrrestups luftbillede. Nu skulle der bare tælles huse og resultatet viste, at huset med de tre damer bag stakittet, nu kun kunne være det hus, der i mange år var bolig for Elna og Hans Jensen og deres cykelforretning med BP benzintank.

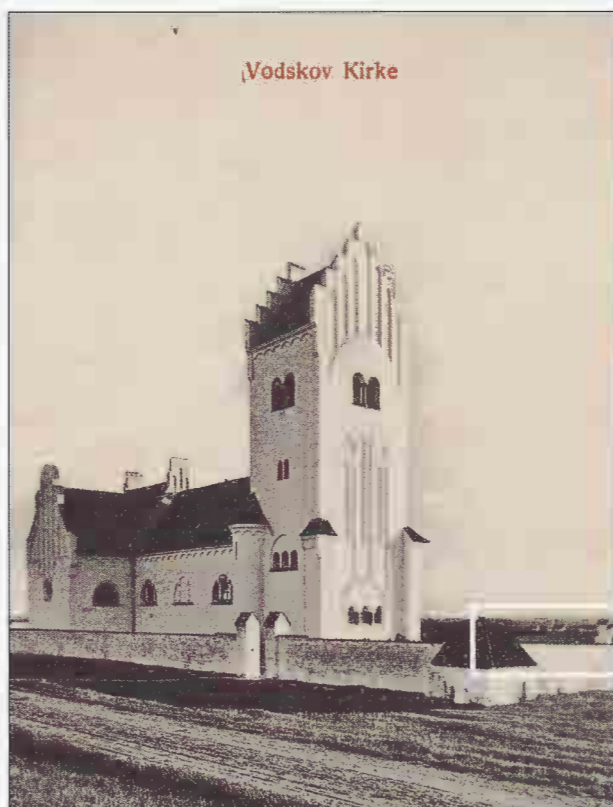
Postkort: Huset i midten, hvor er de fire vinduer?

Den manglende lighed var total. Huset var på et tidspunkt i perioden mellem 1912 og 1950 blevet ombygget til ukendelighed. At jeg ikke tidligere havde haft den gamle cykelforretning i tankerne, skyldes udelukkende, at jeg helt fra starten af 50'erne kun kendte huset som det ser ud på billedet med BP-tanken, og jeg fejlagtigt troede at huset altid havde set sådant ud. Nu kunne huset med de tre damer ikke flyttes mere, men jeg var ikke helt færdig med postkortet, for på bagsiden stod følgende: *Til Charlotte Thomsen, Lyngtrup**). Vodskov den 9/3 1913. Kære Charlotte! Hjertelig Til Lykke i Anledning af Fødselsdagen ønskes af din Ven(d)inde. Dusine Larsen.

*) Lyngtrup kan være stavet forkert, da Lyngdrup er en nærliggende lokalitet midt mellem Uggerhalne og Hjallerup, her blev der senere etablerede et "trinbræt" på Vodskov - Øster Vrå jernbanen. En søgning på Google viser, at en person med navn

Dusine Elisabeth Larsen, født d. 16. 7. 1887 boede som tre-årig, på Nygård, Vodskov. Måske er den ældste dame på fotografiet hendes mor, Anne Marie Pedersdatter født i 1845, hun ville i 1912, hvor billedet antagelig er taget, have været 67 år, og datteren Dusine Larsen ville være 25 år, den tredje kvinde kunne være en af Dusines to ældre søskende. Tankespind eller...

I dag er huset med BP-tanken fjernet og erstattet af en Nettobutik, så tænk venligst på de tre damer bag det hvide stakit, næste gang du er i Netto, det er måske en af damernes olde- eller tipoldebørn der sidder og smiler til dig ved kassen, du kunne jo spørge og hvis du får et negativ svar, kan du undskylde med, at du er fra..., ja fra Vodskov.

Se også det med småt

Ovenstående postkort med Vodskov Kirke skulle ikke kunne volde det store problem. Vodskov Kirke set fra Tingvejen. Årstal ca. 1909, slut punktum. Og dog, prøv som på forrige postkort at kigge lidt nærmere på det mindst iøjnefaldende. Til højre for

Fortsættes på side 18

Foto: Sylvest Jensen, Hillerød 1956. Bringes med tilladelse af Det Kongelige Bibliotek.

Forstørret udsnit, taget fra det originale foto, der blev anvendt til produktion af postkortet på side 15.

Fortsat fra side 15

tårnet ude i horisonten, ses en klynge huse, antagelig beliggende omkring Drøvten eller den sydlige del af Granlunden, men Vodskovvej m.v. burde ligge længere væk og ikke med datidens fototeknik være muligt at se så tydelig. Kirkens sydlige indgangsportal skulle blive til både hjælp og ulempe under identifikationen, og for at komme opklaringen nærmere, søgte jeg igen hjælp i Google Earths fugleperspektiv, hvor jeg tegnede og "flugtede" i et forsøg på at identificere de gamle huse.

Linjer til venstre for og en i midten af indgangsportalen.

Først placerede jeg et punkt på nordsiden af Tingvejen, hvor jeg formodede at fotografen måtte have stået, hvilket ikke var svært, da venstre side af "det lille hus" i hjørnet af kirkegårdsmuren, flugter med højre side af kirketårnet.

I computeren trak jeg en enkelt flytbar linje (blå) fra fotografens placering via venstre side af den

sydlige indgangsportal ud mod horisonten. På samme måde trak jeg, i første omgang, ligeledes en enkelt linje (rød) midt gennem kirkemurens sydlige indgangsportal ud mod horisonten. Efter nogle forsøg med at flytte de to linjers endepunkter ude i horisonten, blev jeg klar over, at husene alligevel måtte være placeret omkring Grønningen, Smedepladsen og Vodskovvej.

Postkort: Grønningen bag Vodskov Møbelfabrik.

Et postkort fra starten af 50'erne, med Vodskov Møbelfabrik og husene bag denne på Grønningen, blev sammenholdt med det forstørrede udsnit af postkortet med Vodskov Kirke. Tre bygninger blev straks genkendt, hvorefter tre dobbelte linjer blev trukket til bygningernes yderkanter. Bemærk at bygning "A" overlapper lidt af "B", hvilket også er tilfældet på udsnittet af postkortet på forrige side.

Med A, B, og C på plads samt linjerne E og F justeret, manglede kun D. I følge linjen skulle det være hotellets store sal, men passer vinduerne, svært at se, da bygningen delvis er skjult af bygning E. E skulle i følge linjerne være Vodskovvej 42, men et postkortmotiv fra ca. 1931 med slagter Tyrrestrups butik, synes ikke at udvise nogen lighed. Fordelen

A: Grønningen 3, B: Grønningen 2 og C: Grønningen 1.

med indgangsportalen er nu blevet til en ulempe, en stor en, for havde den ikke været der, ville man måske kunne se hjørnet af Vodskovvej og Smedepladsen, ligesom Stationen og bygningen "F" måske ville have vist Skomager Olesens bagindgang. (I dag Nørresundby Bank).

Postkortet bliver først henlagt, når kortets DNA er tydet med den endelige opklaring af "D", "E" og "F". Oplysninger omkring disse bygninger modtages med tak, ligesom oplysninger om gårdene i baggrunden også gerne modtages.

A pro pos postkortet med Møbelfabrikken. Efter at have studeret Jes Tyrrestrup luftbillede fra 1956, måtte postkortet med Møbelfabrikken, i forhold til min første datering, have et par ekstra år mere på bagen, da der på postkortet mangler

en stor tilbygning ud mod Grønningen, hvilket ses på Tyrrestrups luftbillede fra 1956, men det er en helt anden historie, der beviser, at desto mere materiale, i form af gamle billeder der kan være til rådighed for en identifikation, desto nemmere og mere nøjagtig bliver resultatet, så finder du gamle billeder fra Vodskov, uanset hvor lidt betydningsfulde de ser ud, så lån dem ud eller aflever dem til Hjemstavnsforeningen. Denne artikel beviser hvor vigtigt det er, at så mange fotos som muligt samles og bevares for eftertiden.

Alle postkort, over 100 i alt, kan ses i høj opløsning på min hjemmeside www.vodskov-posthistorie.dk. Skulle der være nogle læsere af dette blad, der ligger inde med løse frimærker og breve afstemplet i Vodskov, er jeg meget interesseret i at erhverve disse, også selv om der måtte være dubletter i mellem. De enkelte afstemplinger vil være med til at bestemme Vodskovs frimærkestemplers brugperiode, hvilket jeg også forsker lidt i, men det er en helt anden historie, som jeg gerne vender tilbage til. Gamle postkort fra Vodskov lånes gerne til skanning og registrering. Selvom motivet tidligere skulle være registreret, kan et frimærkestempel på bagsiden og andre oplysninger være med til at datere andre motiver endnu mere præcis. Henvendelse kan ske til undertegnede via min hjemmeside eller til Horsens-Hammer Hjemstavnsforening.

Kurt Sørensen

Postkort: Vodskovvej 42, tidl. Sæbyvej 2 fra 1931.

Om Hjemstavns-foreningens samlinger på Vodskov Skole

Af Svend Dam Larsen 2013

Gennem mange år har foreningen haft to samlinger i to store loftsrum på Vodskov Skole, nemlig en teknisk samling og "Den Gamle Husmor".

"Den Gamle Husmor".

Kort før jul 2012 fik vi besked fra skolen om, at loftslokalerne skulle isoleres, og der skulle installeres friskluftsanlæg til klasselokalerne. Det ville medføre en indskrænkning af pladsen til samlingerne, i værste fald at samlingerne skulle flyttes et andet sted hen.

Situationen blev drøftet på foreningens generalforsamling d. 14. januar. Der var enighed om, at vi skulle forsøge at få samlingerne placeret så lokalt som muligt. Få dage efter kom beskeden så, at loftslokalerne skulle ryddes helt inden d. 6. februar. En næsten umulig opgave.

En af de i alt 22 gamle symaskiner bæres ned.

Det gav anledning til en meget hektisk aktivitet, som mandede ud i, at vi tilbød Hjallerup Mekaniske Museum samlingerne. De så på sagerne og takkede ja, hvorefter en intens pakke- og flytteperiode fulgte.

Fra Hjemstavnsforeningen stillede vi fra to til fem personer. Fra Hjallerup stillede de to lørdage med tre biler med store trailere og tolv- fjorten mand, tre dage stillede de med en lastvogn, og flere dage blev der "kun" kørt med en enkelt, stor trailer.

Gennem årene var der blevet samlet meget (rigtig, rigtig, rigtig meget 😊) i lokalene og i skunkene. Mængden af de samlede effekter og den hønstige, de skulle bæres ned ad, gjorde et uudsletteligt indtryk på alle involverede. Vi flyttede først samlingen af gamle radioer og fjernsyn og de mange tekniske rariteter, så "Den gamle Husmor" og til sidst de mange, gamle landbrugs-, snedker-, skomager og købmandsredskaber mm.

Den burde "Bonderøven" vist have.

Vi nåede at få alt væk inden d. 5. februar takket være et usædvanligt stort, frivilligt arbejde. Fra foreningen skal lyde et: "Tak for indsatsen" til de mange pakke- og flyttemænd/damer.

Alt er nu bragt til Hjallerup, og vi kan glæde os over, at de mange fine ting i årene fremover gradvist vil indgå i deres store udstilling. Og her kan vi så besøge vores sager.

”Kirkebrohus”

Af Aase Fladkjær 2012

Fra arkivets gemmer dukkede for nylig et gammelt postkort frem. ”Kirkebrohus Langholdt” stod der på kortets forside. Kortet blev vist til adskillige af arkivets brugere, men ingen kunne fortælle os, hvor ”Kirkebrohus” ligger eller havde ligget.

Vodskov Avis blev kontaktet, og som så ofte før var avisen parat til at bringe en efterlysning, og denne gav hurtigt et resultat:

En Langholt-borger kunne fortælle, at ”Kirkebrohus” er beliggende på Vestvej 61 (den røde ejendom tæt på Langholt Rideforsamling), og at den nuværende ejer hedder Leif Christensen.

En henvendelse her gav følgende oplysninger: Familien Christensen havde købt ejendommen på to tdr. land for ca. 25 år siden. Laden på postkortet eksisterer ikke mere. Den brændte for omkring 100 år siden. Stuehuset har bevaret de oprindelige ydermure og stammer fra 1820, da ejendommen blev opført. Navnet ”Kirkebrohus” refererer til, at der neden for ejendommen løber en lille å, hvorover der i gamle dage var en bro. Broen gik over i en vej, der ledte op til Horsens Kirke.

En søgning på internettet førte til det såkaldte ”mormonregister”. Her kunne man læse, at Else Marie Nielsdatter var født i ”Kirkebrohuset” i 1825, og Christen Nielsen var født samme sted i 1828.

I ”Vort Sogns Historie” bind 10 side 125 oplyses det, at Peder Jensen Krogh og hustru Petrine købte ”Kirkebro” Langholt i 1948. Ejendommen havde da et areal på 13 tdr. land og havde en besætning på 6 køer, 6 ungkreaturer, 2 heste, 3 søer, 25 svin og 50 høns. Desuden fortælles, at der var installeret en ny malkemaskine!

Hjemstavnsforeningen har ikke modtaget oplysninger om de to personer, der er på postkortet. Hvis nogen ved, hvem de er, vil vi gerne høre nærmere. Ligeledes er vi interesseret i en datering af postkortet. Bemærk i øvrigt de tre forskellige navne på ejendommen: ”Kirkebrohuset”, ”Kirkebrohus”, ”Kirkebro”. Lidt forskellige navne på samme lokalitet var ikke ualmindeligt.

I Horsens-Hammer Årbog 1992, side 8 skriver Aage Th. Larsen i en artikel om lokale stednavne: Der er også minder om tiden, da vi kun havde to kirker her. Ved Kirkebrohuset var bygget en solid bro, for at ”vor far” kunne komme sikkert fra hovedkirken til Horsens Kirke. Det lave stykke var ofte om vinteren vanskeligt at passere for oversvømmelse.

Baptistkirken i Vodskov

Bente og Svend Eli Jensen 2012

Baptistkirken i Vodskov blev stiftet den 3. august 1856, efter at man havde besluttet at dele menigheden i Aalborg i 3. De to nye selvstændige menigheder lå begge nord for fjorden. Den ene fik navnet Den Østlige Daabsmenighed i Vendsyssel, der ret snart blev til Hals Baptistmenighed, den nuværende Vodskov Baptistkirke.

Ved stiftelsen var der 124 medlemmer, som var bosat i det sydøstlige Vendsyssel - fra Vodskov til Hals og helt op til nord for Frederikshavn.

Forside af menighedens første protokol.

Chr. Nielsen er opført som medlem nr. 4.

Den første forstander for menigheden blev Chr. Nielsen, som var gartner. Han havde været aktiv i Aalborg menighed som missionær i nogle år, og da han bosatte sig i Hals, blev han naturligt den første forstander.

Om et af de første møder hos denne nystartede menighed skrev A.P. Førster, der var baptistmissionær i Danmark, udsendt af de engelske baptister, følgende:

Jeg besøgte Hals, «Jyllands udskud». Det er et Omraade, der er berømt for Ondskab. Det er en Havneby, som er beboet af raa Sømand og Fiskere. De behandlede nogle af vore Brødre meget skammeligt, de slog dem ubarmhjertigt. De rev Kvindernes Kjoler i stykker og knaldede næsten alle Ruderne i et Hus, der tilhørte en Broder der.

De første år voksede menigheden til 193 medlemmer, og man besluttede at dele menigheden i to, så Frederikshavn og området deromkring blev en selvstændig menighed.

Det var almindeligt på den tid at modtage rejsemissionærer i menighederne. Disse blev indkvarterede på gårdene, hvilket ikke altid var en behagelig oplevelse, når missionærerne mødte tidens former for utøj - fnat, lus og lopper. Således skriver Søren Hansen i 1850'erne:

Jeg vækkedes ved mine Sovekammeraters Uro. De var nemlig i ubrudt Bevægelse med at bruge Neglene...Jeg stod op, klædte mig på, tog hele mit Habengut, forlod Huset i al Stilhed, og gik Syd på til Limfjorden. Her afklædte jeg mig, og i Adams Kostume sprang jeg ud over Grundene til de blaa Vande. Her badede og vaskede jeg mig, inden jeg vendte tilbage til mit Kvarter.

Den 23. december 1870 dør menighedens første forstander Christen Nielsen, 48 år gammel. Ny forstander efter ham blev Chresten Larsen, som var forstander til 1881.

Anton Nielsen.

Fra 1889 hed forstanderen Anton Nielsen. Denne skrev i 1897 i baptisternes blad "Evangelisten":

Vore Søndagsskoler er ganske vist ikke formerede i Aarets Løb, men vi har faaet mere Planmassighed indført, og flere Søkende er kommet med i virksomheden end forud. Skolerne tæller nu ca. 175 børn.

Anton Nielsens ordinationsbevis.

Også i dag møder vi ofte mennesker, der, når vi fortæller, vi tilhører baptistkirken, med et smil på læben fortæller os - der gik vi også i søndagsskole, da vi var børn.

Af de efterfølgende præster og menighedsledere skal nævnes Niels Jensen 1913 - 17.

Niels Jensen; Rærup.

Marthinus Jensen, Kogholm.

Dennes søn Marthinus Jensen blev efter at have været søndagsskolelærer i Salem ved Kinnerup i mange år leder fra 1954 - 56.

Menighedens forstanderpar i dag er 3. generation - Svend Eli Jensen.

Svend Eli Jensen, Vodskov.

I 1989 ansatte menigheden sin første kvindelige præst Herdis Larsen. Vores nuværende præst Annette Grarup blev ansat i år 2000.

Bygninger og aktiviteter

Menighedens første forsamlingshus, "Salem" tæt ved Uggerhalne blev bygget og indviet i 1898 og kostede kr. 4.000. Dette menighedens første Gudshus, der havde dåbsgrav, dannede rammen om mange aktiviteter. Indtil da var menighedens aktiviteter spredt lokalt, mest i private hjem.

"Salem" nær Uggerhalne.

Høstfest i "Salem".

I Ulsted indviedes i 1901 endnu et forsamlingshus. Her blev der holdt vækkelsesmøder, og salen fyldtes, så folk sad i vindueskarmene, i gangen og på platformen foran prædikanten.

I 1905 havde menigheden mod på at invitere til baptisternes årlige landsmøde i "Salem" ved Kinnerup. Der kom 70 repræsentanter fra hele landet. Det var ikke nogen let opgave med de mange gæster - med bespisning og indkvartering. Fællesspisning foregik i laden i ejendommen overfor "Salem" hos bror Anthon Nielsen, hvor der på gårdspladsen også blev holdt gruppemøder. Lade og gårdsplads var også rammen om årsmødets store sammenkomst med 300 deltagere.

Aarsmødet.

De danske Baptisters Aarsmøde holdes om Gud vil i Hals Menighed den 14.-18. Juni.

Deltagerne samles i Kapellet i Kinnerup Onsdag den 14. Juni Kl. 8.

P. K. V.
P. A. Holm.

Til Aarsmødet i "Salem", Kinnerup, Hals Menighed, indbydes Søkende paa det vanligste. Den ved de sidste Aarsmøder fulgte Regel, at de Afordnede og Gæster erlægge 1 Kr. pr. Dag for Kost og Logi, vil ogsaa være gældende denna Gang.

Alle, som ønsker Logi enten alle Døgene eller nogle af dem, maa anmelde det til undertegnede senest 1 Juni d. A.

Anton Nielsen,
Kinnerup pr. Hjalteup.

Indkaldelse til landsmøde.

Landsmøde i "Salem".

Gruppemøde på Anton Nielsens gårdsplads.

Deltagerne blev indkvarteret på fattiggården på Kogholt ved Gravsholt (ca. 1 km mod øst) og hos flere gæstfrie mennesker. At det hele ikke har været nemt, kan ses af indlogeringsbogen, som er ført af Anton Nielsen. For at få regnestykket til at gå op, har han måttet revidere planen flere gange. De samlede udgifter beløb sig til kr. 357, 01, og repræsentanterne betalte 1 kr. om dagen for forplejning og indlogering.

I "Salem" blev der også holdt søndagsskole, hvor også mange børn fra Uggerhalne og omegn mødte trofast op. Mange, der dengang gik i søndagsskolen i Salem, husker sikkert sandkassen, hvor der blev lagt "palmegrene" ved Jesus indtog i Jerusalem, og hvor man med et sørgmodigt blik iagttog "Golgata" med de tre kors.

Menighedens missionstelt.

Menighedens kirke i Gandrup blev indviet i 1922. I denne periode blev der ligeledes afholdt møder i menighedens missionstelt i Vestbjerg, Gravsholt, Vester Hassing Bakker, Gandrup, Melholt, Ulsted og Hou.

I 1945 indviede menigheden et mødelokale i Hals by, og i 1956 blev kirken i Vodskov indviet.

Om dette byggeri skriver forstander Henry Christensen i 1949: *Vi har arbejdet en del med tanken om at få opført et gudshus i Vodskov - forskellige planer har været fremme, og vi håber, at det inden alt for længe lykkes at få denne sag løst på tilfredsstillende måde. Byggefonden råder over 7.767 kr.*

Udgravningen til kirken og kirkens kælder foregik med håndkraft og blev foretaget af menighedens medlemmer. Al den udgravede jord blev på almindelig landbrugsvogn kørt op til en mose i bakkerne. Som altid bidrog menigheden i udstrakt grad med arbejdskraft til hele byggeriet.

En tradition, der lever i bedste velgående, hvilket kunne ses, da kirken i Vodskov i 2010 blev udvidet med tilbygningen med hæve/løfte platform.

I dag er menigheden samlet om kirken på Langbrokrovej i Vodskov, hvor der fortsat er gudstjenester hver søndag, kvindekreds, samtalegrupper og et stort pensionistarbejde.

Vodskov Baptistkirke 2013.

Kirken er åben for alle og alle vore arrangementer annonceres i Vodskov Avis.

Billedet er fra de ældres udflugt i 1960 til Skakkebæk, ude ved Limfjorden. Foran sidder min farbror Jens Jensen, Skakkebæk og til højre menighedens præst Niels Bjerg. Yderst til højre står min mor Ingrid Jensen, ligesom der er flere andre familiemedlemmer med på billedet.

Fakta om baptistkirkens oprindelse

Den danske baptistkirke opstod i 1800 tallet som en del af den religiøse og sociale vækkelse, der også skabte grundtvigianere og Indre Mission. Den første menighed blev stiftet i 1839, hvor et dusin mennesker i en kold oktobermorgen gik ud til Lersøparken nær København, hvor en tysk baptist døbte de første danske baptister. Baptister praktiserer voksendåb eller rettere troendes dåb, hvor den enkelte selv skal bekende sin tro for at blive døbt.

I Danmark er der 5300 medlemmer, fordelt på 53 menigheder. På verdensplan er baptistkirken en af de store kristne kirker. Der findes omkring 100 millioner baptister i verden, flest i USA.

Da Arndt var dreng

Af Arndt Hüttel Sørensen 2008

Skolefoto af Arndt.

Barndommens jul

Når man, som jeg, er født i 1939 og opvokset på et Epileptikerhjem, Fredhjem i Vodskov med 45 patienter, vil julen nok altid være anderledes – sammenlignet med en barndom i 2008.

Men jeg mener det positivt, for julen i min barndom var fyldt med nærhed, kærlighed og masser af oplevelser, som gav mit voksenliv mange gode minder om dette meget specielle barndomshjem.

Rationeringsmærker i ark

I min barndoms jul hen mod slutningen af krigen, var jeg af gode grunde ikke den, der tænkte på vareknaphed - for jeg var jo ikke så gammel. Senere har jeg fået fortalt, at der ikke manglede noget på Fredhjem - der var ingen, der sultede. Jeg kan huske, at der blev talt om rationeringsmærker, og mor og far sad og klippede mærker af nogle ark. Men hvad de blev brugt til, det var jeg ikke

klar over dengang, selv om der blev talt om sukker, kaffe og mel, mens der blev klippet.

Julen startede tidligt hos os, for der var meget, der skulle ordnes, når man skulle nå at blive færdig til at holde jul for næsten 55 personer. På listen stod: Julepynt og bagning – og dengang var alt hjemmebagt.

Grisen skulle købes og slagtes, grønkålene skulle hentes i vores egen have og hos gartneren nede ved banen, som vi kaldte det. Vodskov havde nemlig egen banegård med stationsforstander og det hele, ja, vi var skam ikke helt afsporet.

Plantøren i sognerådet

Juletræet skulle bestilles hos plantøren, der havde en stor plantage oppe i Hammer Bakker. Han var også byens borgmester- dengang hed det sognerådsformand. Han var en lille spøjs fyr.

Far var også med i sognerådet, så de havde jo meget med hinanden at gøre. Når jeg var med min far i kirke, sad vi altid på de nederste bænke, for far var en meget ydmyg mand. Men sognerådsformanden og hans kone, som jeg altid syntes var i pels, selv om sommeren, sad altid på første række. Sognerådsformanden til gengæld kom altid for sent og det var menigheden og præst efterhånden godt trætte af. Men han var jo sikker på, at hele menigheden havde set, at han og fru var i kirke. Gad vide, om det gav stemmer?

Formand for køkkenet

På Fredhjem var det Signe, der var formand i køkkenet. Hun var en lille, sød dame, som ikke sagde ret meget. Hun boede i Gl. Vodskov i et lille, hvidt hus med sin søster Laura. Samme Laura hjalp mor med at stoppe og lappe patienternes tøj. Signe var god til at lave mad og bage. Maden var ikke fedtfattig efter vor tids opfattelse af sundhed. Den var lavet med smør og fløde, for at det blev kraftigt og godt.

Køkkenet var en vigtig del af huset, ja, det var vel nærmest nervecentret. Her blev alle døgnets mål-

tider forberedt, og her spiste vores familie sammen med de ansatte. Der var nu ikke så mange ansatte. Foruden Signe var der tre til at hjælpe min mor og far. Ved bordet blev der ofte talt om dagens dont, og hvad der var sket i byen. Vi børn sagde nu ikke så meget, men lyttede blot til, hvad far sagde, mens vi spiste. Der var kun min ene søster Inge og mig tilbage- de tre andre var fløjet fra reden.

Kamp om køkkenvagten

Når lille Signe stod ved det kæmpestore komfur med en af de store jerngryder, kunne hun vel ikke se over på den anden side. Vores gryder var så store og tunge, at det ikke var alle og enhver, der kunne flytte dem. Og når Signe tog en af de store grydeskeer, var det, som om hun stod med en spade. Det, at hun var lille, gjorde, at der altid skulle være nogle af de store, stærke patienter til at hjælpe hende i det daglige - blandt andet bare det at holde ild i komfuret. Det krævede sin mand. At være køkkenvagt i julemåneden var en stor oplevelse, som patienterne glædede sig til hele året.

Kartofler til 45

Vores patienter var alle søde og rare, så Signe havde ingen problemer med at holde styr på dem. En af dem var Frederikshavner Jensen, og han hjalp hver dag i køkkenet. Han var en mand af få ord, og jeg hørte ham næsten aldrig sige noget, men måske kunne Signe løsne hans tungebånd, når hun var alene med ham i køkkenet. Selv var hun ikke meget talende, så det var nok kun kartoffelvandet, der sagde noget. Og kartofler var der brug for til de 45 mænd, som var vores patienter.

Det var Ernst, som er en af de få patienter, der stadig lever, og Frederikshavner Jensen samt lille Svend – hvorfor han så blev kaldt det, for lille var han ikke – som tog sig af opgaven med at skrælle kartofler, og der var aldrig øjne i kartoflerne, når de blev serveret.

Ikke nok med, at der skulle bages mange kager til alle de mennesker. Der skulle også laves mange slags. For der skulle ikke mangle noget, sagde min mor. Patienterne skulle mærke, at det var jul.

Når Signe havde lavet dejen til brunkager, vaniljekranse, klejner, kanelkager og jødekager, skulle patientholdet i gang med kødhakkemaskinen, så dejen til vaniljekransene kunne køres ud.

Julekys så fine.

Nogen havde plads ved kagerullen, som var meget stor, syntes jeg dengang. Så stor, at den ikke var sjov at få i hovedet. De rullede dej ud på bordet til de andre kager, og med de kræfter, patienterne havde, kunne de lave de flotteste og største dejplader, man kunne tænke sig. De var også skrappe til at stikke brunkager og jødekager ud med glas, så de var klar til bagepladerne.

De bagte også kys, som vi kaldte dem – det var i virkeligheden marengs. Det var den helt store fest, når de skulle laves, særligt for dem, som fik lov til at skrabe skålen og slikke dejkrogene. Så var man i den syvende himmel. Og Signe kunne lave kys, som var så store og flotte, at man skulle tro, de kom fra "Kristine" i Aalborg. Det var det fine konditori og den fine restaurant på Vesterbro lige over for Gåsepigen.

Før-julehygge for alle

Så skulle de store bageplader i ovnen, og det klarede patienterne. Og så var det tid til et lille hvil, og hele holdet ventede spændt på, at de første kager var færdige. Når Signe gjorde tegn til Lille Ernst om at hæve den store, blå kaffekande fra komfuret – også det krævede sin mand – så var der før-julehygge med kaffe og kage til alle på køkkenholdet.

Jeg fik lov til at være med til hele bageriet, men skulle tie stille og ikke gå i vejen. Når dagens bagning var færdig, skulle der gøres rent og vaskes op – det hjalp patienterne også med.

At bage småkager til det store "hjem" blev ikke gjort på én dag, men det var patienterne ikke kedede af. For så var der flere dage med før-julehygge af glæde sig til. Og selv om vi var i begyndelsen af december, var det, som om julelysene allerede var tændt.

Selvforsynende

De, som kan huske de sidste år af krigen og de første efter krigen, kunne måske forledes til at tro, at Sørensen Fredhjem, som min far blev kaldt i daglig tale i Vodskov, lavede et eller andet for at skaffe kaffe, mel, sukker og andet, men sådan var det ikke.

Man siger, at nød lærer nogen kvinde at spinde, og på Fredhjem lærte man at være så selvforsynende som muligt. Der blev lavet kaffe af rug, som far fik fra gode venner, som var landmænd. Mel og tobak blev lavet på anden vis – tobak skulle vi godt nok ikke leve af, men leve med, og det blev fremstillet på det store tørreloft, hvor alt tøjet blev tørret om vinteren, når det var dårligt vejr, og det måtte bruges, for der skulle meget tøj til 45 voksne mænd.

Tilbage til tobakken, som vi fremstillede til julepi-ben og til julecerutten. Vi dyrkede selv tobak, men det var ikke godt, sagde de kloge, og derfor blev det blandet med store og små blade. Jeg tror, der var både jordbær og blade fra skoven imellem. Det hele blev tørret på loftet og rullet til tobak. Noget kom i piben, og andet blev til cerutter, som fik et stort blad udenom. Og så blev der slikket blade og fugtet – og vupti – så var der en cerut. Tørreloftet lugtede ikke godt, når der var gang i tobakken, og hvordan de voksne kunne klare at have det stads i munden, forstod jeg ikke.

Julegrise med skrig og skrål

Der skulle også meget kød til på Fredhjem til sådan en flok i julen. Derfor havde far en aftale med Slagter Edward om køb og slagtning af julegrisene.

Dagen kom, da Slagter Edward rullede ind på Fredhjem med grisene. Fredhjem lå midt i byen, så jeg tror, hele byen kunne både høre og lugte, når julen nærmede sig.

Dagen før var hele vaskehuset blevet spulet og rensset, så alle var klar til den store dag.

Under meget skrig og skrål blev den første gris læsset af vognen, og Slagter Edward gjorde klar til at stikke kniven i grisen. Patienterne, Signe, mor og far deltog som regel i seancen. Alle havde de en bestemt funktion, de skulle udføre. Nogle holdt de store spande, så blodet kunne blive samlet til blodpølse, som de voksne rigtigt glædede sig til. Selv glædede jeg mig bestemt ikke til den del af julemaden.

Gruekedlen var allerede tændt op tidligt om morgenen, så vandet kunne blive kogende, til grisen skulle skoldes og skrubes.

En gruekedel kender tidens børn nok ikke, men i min barndom var den en vigtig del i dagligdagen. Her blev tøjet kogt – det kunne vor tids tøj slet ikke holde til – der blev kogt grønlankål i den, og den blev nok også brugt til at varme vand i, når vi skulle have et bad.

Efter at grisen var kommet op på slagtebænken og med Slagter Edwards hjælp havde lukket sine øjne og blodet var løbet ned i spandene, blev grisen hængt op i loftet, og der blev smidt spande med kogende vand på den. Og så skulle Slagter Edward skrabe og partere, og alle hjalp efter bedste evne. Grisen blev skåret ud til al den mad, der skulle gøre julen til en dejlig fest.

Ingen elektriske hjælpemidler

Jeg kan huske de første år, da vi ikke havde køleskab, det var nok kun slagteren, der havde et. Da blev kødet saltet og sat i kælderen i kæmpestore kar. Dernede i kælderen stod også nogle meget store kar i træhylster, det var juleøllen. Senere fik far fat i et gammelt, brunt køleskab hos slagteren, fordi han skulle have et nyt og mere moderne.

Hjælpemidler drevet af strøm til at gøre livet lettere for Signe i køkkenet havde vi heller ikke. Alt var hånddrevet, indtil far købte en brugt maskine af Bager Thorvald.

Frederikshavner-Jensen, som jo ikke var særligt talende, råbte til Signe, når en gryde på komfuret var ved at koge over. Og han og hans trofaste hjæl-

pere Ernst og Lille-Svend var så gode i et køkken, at de sagtens kunne erstatte en køkkenmaskine.

Efter slagtedagen blev der skåret og hakket, så det var en lyst. Og som ugen gik, blev de dejligste medisterpølser, spegepølser, rullepølser, sylter, flæskestykker og andre ting tryllet frem. Og så kunne man for alvor fornemme, at den søde jule-tid nærmede sig.

Plads til festoriginalerne

I gamle dage havde alle folk øgenavne, ligesom der bedre var plads til, at man var lidt speciel. Der var bager Thorvald, Slagter Edward, Kommode-Christensen, Snedker Jens og Tikronen, som var

landmand. Så var der Claus på telefoncentralen – han havde ikke noget øgenavn, men han var meget speciel alligevel. Claus og konen havde et lille hjemmebageri og passede samtidig centralen. Så Claus havde fuldkomment styr på, hvem der kom hjem til Vodskov til jul, hvad man skulle have at spise og sikkert også, hvem der skulle have hvilke gaver. Han var helt sikkert næsten altid med på en lytter, og det havde sine fordele for borgerne, for så skulle man kun et sted for at få de lokale nyheder.

Fortsættes i næste årbog, hvor der bl.a. laves vendsys-selsk grønlangkål.

Horsens Byskole 1949. Lærerinde Frk. Lehmann. Bemærk tegningerne på tavlen.

Dansegulvet i Grindsted

Af Peter Lindgaard Christensen, Vodskov
Juni 2013

På Horsens-Hammer Hjemstavnsforenings udstilling i efteråret 2012 fik jeg øje på et billede, der i et glimt sendte mig på en lang rejse tilbage i tiden - til noget, man troede, man for længst havde glemt. Det var fotografiet af det åbne dansegulv i skoven over Grindsted by. Dansegulvet og arealet omkring det tilhørte, så vidt jeg husker, en af Grindsteds tre købmænd. Her lå også en fodboldbane, der garanteret ikke var anlagt med brug af nivelleringsapparat. Her spillede Grindsted Idrætsforening fodbold i 40'erne - uden at skrive sig ind i fodboldhistorien.

Da jeg så billedet, kom jeg til at sige: "Her dansede jeg for første gang i mit liv i sommeren 1945!" Det var der åbenbart en fra årbogens redaktion, der hørte, så derfor disse få linier.

Jeg husker dette bal i skoven ganske tydeligt. Det var arrangeret af forkarlen på "Birket", den gård, hvor jeg var andenkarl i sommeren 1945. Det var jo nok derfor, en 15-årig knægt var inviteret. Senere baller var "globaller". Jeg har en noget utydelig erindring om arrangementet af disse

danseaftener. Det forekommer mig, at i hvert fald nogle af dem blev arrangeret af enkeltpersoner, som så inviterede deltagerne - sådan som vores forkarl gjorde. Sandsynligvis arrangerede købmanden også nogle. Han havde jo solget af is og sodavand. Jeg mener ikke, der kunne købes alkohol, men selvfølgelig fandtes der forekomster af forstærkede sodavand, hvor forstærkningen nok kom fra inderlommen.

Nogle husker måske disse ting langt bedre, end jeg gør - jeg var jo kun femten år. Til gengæld husker jeg meget, meget tydeligt den lange, lange vandring over dansegulvet til den udvalgte, som nok ikke var en af de "udvalgte", men snarere en "fravalgt" - en bænkevarmer.

Når billedet ramte mig så stærkt, skyldes det helt sikkert, at det er en erindring fra den befrielsesommer, som jeg tror, at vi, der oplevede den, husker som én lang solbeskinnet sommerdag - en eufori, som kun kan forstås af os, der er gamle nok til at huske og i det væsentlige forstå de besættelsesår, vi havde gennemlevet.

Hvor er det godt og vigtigt, at nogle sørger for, at sådanne billeder og mange andre ting bliver samlet ind lokalt, opbevaret og vist frem - ting som i ovennævnte eksempel pludselig kaster et erindringsglimt op gennem næste syv årtier, så man ser, føler og fornemmer en tid, der var engang.

Vi vil gerne have oplysninger om de følgende billeder:

Er det værnepligtige eller landbrugslever?

Vodskov "Byorkester".

*Øverst fra v.: Niels Jensen Nielsen, Svend Nielsen, Ejner Jensen, Thorvald Thomsen, ?, Vagn Nielsen, Jacob Roelsgaard, Kjeld Hansen.
Nederst fra v.: ?, Hvolby (dirigent), Bejlegaard Jensen, Peter Nøhr Jensen, Erik Hoff Larsen, Ejnar Jensen (murer), Henning Pedersen.*

Horsens-Hammer Hjemstavnsforening

Foreningens formål er at øge kendskabet til
– og interessen for Horsens, Hammer og Vodskov Sogns historie

Medlemskab:

Anmodning om medlemskab rettes til et medlem af bestyrelsen.

Kontingent for 2013 er 60 kr. for en husstand.

Ønskes årbogen tilsendt er kontingentet 85 kr.

Årbogen udbringes gratis til medlemmer bordsiddende
i den gamle Horsens-Hammer Kommune.

Der udleveres 1 årbog pr. husstand, og kun den person, som tegner
medlemskabet, har stemmeret på generalforsamlingen.

Generalforsamling afholdes efter gældende vedtægter i januar måned.

Indkaldelse hertil fremsendes pr. brev i september måned
og annonceres i dagspressen.

Generalforsamlingen 2014 bliver mandag d. 13. januar
kl. 19.30 på Liselund.

Vi gemmer "det gamle" til de nye:

Foreningen indsamler og opbevarer gamle billeder, fotos,
papirer, protokoller, erindringer m.v., som har
lokalhistorisk interesse for de kommende slægter.
Henvendelse herom kan ske til et bestyrelsesmedlem.

Foreningens årbog:

Foreningen udgiver en årbog med "aktuelle" artikler fra den gamle
Horsens-Hammer Kommune. Årbogen er udkommet siden 1977.
Indholdet er samlet og redigeret af Arne Riis, Aase Fladkjær og Svend
Dam Larsen. Foreningens formand er ansvarshavende redaktør.

Vi modtager meget gerne stof til årbogen,

Det er stadig muligt at købe et eksemplar af tidligere årbøger.

Dog er et par årgange udsolgt og bliver ikke genoptrykt.

ISSN 0106-5998

Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.

Foreningens lokalhistoriske arkiv ligger i kælderen på
Plejhjemmet Liselund, Hüttel- Sørensen Vej 61, 9310 Vodskov.
E-mail: hhhjemstavn@gmail.com

Åbningstid:

Første mandag i hver måned kl. 14-17, dog ikke i sommerferien.

Sidste weekend i oktober: lørdag og søndag kl. 14-17.

Besøg i øvrigt efter aftale.

Samlingen af landbrugsredskaber:

"Lerbæk", Rærupvej 70, Rærup. Kontakt Per Jensen.

Samlingerne på Vodskov skole:

Samlingerne er nedlagt.

Alt er overført til bl.a. Hjallerup Tekniske Museum.

Foreningens bestyrelse:

Svend Dam Larsen

Formand

Tlf.: 40 83 63 40

John Schødt

Næstformand

Tlf.: 98 29 43 48

Niels Jørgen Jensen

Tlf.: 98 28 60 35

Arne Riis

Tlf.: 98 28 66 17

Aase Fladkjær

Tlf.: 98 29 33 07

Per Jensen

Tlf.: 20 27 89 75

Konny Olesen

Tlf.: 22 84 32 28

Suppleanter:

Jacob Arentoft

Frank Sørensen

Revisorer:

Per Bøgh Christensen

Svend Laursen

Æresmedlem:

Birthe Jensen